

Київський національний університет театру, кіно і телебачення
імені І. К. Карпенка-Карого
Факультет театрального мистецтва
Кафедра гуманітарних дисциплін

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор
з наукової роботи

Ірина ЯН

«30» серпня 2024

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ЕСТЕТИЧНІ КОНЦЕПЦІЇ ХУДОЖНЬОЇ ТВОРЧОСТІ

(назва навчальної дисципліни)

рівень вищої освіти третій (освітньо-науковий)

спеціальність 026 Сценічне мистецтво

освітньо-наукова програма Сценічне мистецтво
(назва освітньої програми)

Київ – 2024

Розробник: ОНІЩЕНКО Олена Ігорівна, завідувач кафедри гуманітарних дисциплін, доктор філософських наук, професор, заслужений діяч науки і техніки України

Викладачі: ОНІЩЕНКО О. І., д.ф.н., професор

РПНД розглянуто і затверджено на засіданні кафедри гуманітарних дисциплін протокол № 1 від 30.08.2024 р.

Завідувач кафедри Олена Оніщенко

РПНД погоджено з гарантом освітньо-наукової програми

Професор Майя Ржевська

30.08.2024 р.

Пролонговано:

На 20__/20__ н.р.

Завідувач кафедри _____, протокол №__ від «__»__ 20__

На 20__/20__ н.р.

Завідувач кафедри _____, протокол №__ від «__»__ 20__

На 20__/20__ н.р.

Завідувач кафедри _____, протокол №__ від «__»__ 20__

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Форма навчання			
	денна		заочна	
Характеристика навчальної дисципліни	Обов'язкова			
Курс	2		2	
Семестр	3		3	
Кількість кредитів	3		3	
Загальний обсяг годин	90		90	
	лекційні			
	20		6	-
	практичні			
	10		4	
	Самостійна робота			
	60		80	
Вид підсумкового контролю	іспит		іспит	

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета:

– висвітлення логіки концептуалізації проблеми художньої творчості та виокремлення таких її основоположних складових як феномен творчої особистості та творчий процес, що сформували широке поле для досліджень на різних етапах розвитку естетичної науки: від класичного періоду до метамодернізму.

Завдання:

- усвідомити значення чинника новизни у творчому процесі;
- розуміти евристичну сутність художньої творчості;
- вільно оперувати понятійним апаратом, що сформувався у процесі концептуалізації естетичних концепцій художньої творчості від класичного етапу в історії гуманістики до метамодерністського;
- здійснити всебічний аналіз основоположних естетичних концепцій художньої творчості;
- залучати потенціал біографічного методу при дослідженні феномену художньої творчості;
- вміти працювати з бібліографією, що утворює наукову і джерелознавчу базу дослідження художньої творчості та виокремлювати концепти суміжні проблематиці художньої творчості.

Очікувані результати навчання (РН) за дисципліною:

ПРН 1. Вміти вільно вести іноземною мовою бесіду діалог за фахом, перекладати фахові тексти без словника, відтворювати результати власних наукових досліджень у текстах іноземною мовою.

ПРН 2. Вміти здійснювати пошук інформації в мережі Інтернет, вільно застосовувати можливості інформаційних технологій у професійній діяльності.

ПРН 9. Знати філософські аспекти пізнання закономірностей наукової і художньої творчості; основні тенденції розвитку історії мистецтва, наукову мистецтвознавчу термінологію в сфері сценічного мистецтва і вміти її доречно й коректно використовувати.

ПРН 13. Знати основні правові, економічні норми міжнародного права в області культурного менеджменту та захисту інтелектуальної власності; принципи релігійної толерантності; умови формування особистості, її свободи, відповідальності за збереження культурних цінностей, моральних обов'язків людини.

ПРН14. Послідовно дотримуватись норм наукової етики й академічної доброчесності у здійсненні наукової діяльності та проведенні власного наукового дослідження.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви тем	Розподіл годин між видами роботи												
	денна форма						Заочна форма						
	усього	у тому числі					усього	у тому числі					
		л	п	сем	ін	сам		л	п	ла	ін	с.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
1. Проблема художньої творчості в контексті міждисциплінарного підходу.		2						1					
2. Художня творчість та її понятійний апарат.		2							1				
3. Теоретичні пошуки на теренах проблеми художньої творчості		2							1				
4. Художня творчість у структурі психоаналітичної теорії.		2	2					1					
5. Художня творчість у структурі інтуїтивістської теорії.		2						1					
6. Художня творчість у структурі «глибинної психології».		2						1					
7. Аналіз художньої творчості у логіці руху «постмодернізм – метамодернізм».		2	2					1					

8.Стимули творчої особистості.		2	2						1			
9.Структура процесу художньої творчості: загальна характеристика.		2	2					1				
10. Процес художньої творчості в динаміці видів мистецтва		2	2						1			
Всього:		20	10					6	4			

4. Програма навчальної дисципліни

1. Проблема художньої творчості в контексті міждисциплінарного підходу:

Інтеграційні процеси в сучасній гуманістиці: загальна характеристика. Феномен творчості : до визначення поняття. Наукові пріоритети у дослідженні проблеми художньої творчості. Специфіка методологічних орієнтирів у процесі аналізу творчості: від класичного періоду до метамодернізму (загальна характеристика).

Основні поняття , ключові слова: творчість, художня творчість, міждисциплінарність, метамодернізм

Рекомендована література

- Кайдановська О. О. Типологічні характеристики творчого мислення особистості // О. Кайдановська // Творчість у контексті розвитку людини: мат-ли міжнар. наук. конф.- Ч.2. – К.2003. – С.2022.
- Опанасюк О. П. Творчість та інтенціональність: структурні параметри / О. Опанасюк// Актуальні філософські та культурологічні проблеми сучасності:альманах. – Вип.25. – К.2010. – С.71-79
- Поліщук О. П. Художнє мислення: естетико-культурологічний дискурс: монографія. – К., 2007.
- Протас М. О. Художня творчість у вимірах соціокультурного руху ХХ століття/ М. Протас // Творчість у контексті розвитку людини. Мат-ли міжнар. наук. конф. Ч.3.- К., 2003.
- Слоневська І. М. Принцип діалогізму як одна з основ гуманітаризації змісту літературної освіти / І. Слоневська // Філософія освіти. – К., 2005. – С.179-187.

2. Художня творчість та її понятійний апарат:

Чинник «новизни» як основоположний критерій творчості. Творча особистість та творчий процес: логіка взаємодії.

Ремісництво – професіоналізм – власне творчість як загальні чинники творчості. «Ремісничий поворот» доби метамодернізму: загальна характеристика.

Основні поняття , ключові слова: чинник новизни, ремісництво, талант, геніальність, «ремісничий поворот».

Рекомендована література

Онщенко О. І. Від «пост» до «метамодернізму»: процес культуротворчих пошуків // Науковий

вісник КНУТКіТ імені І. К. Карпенка-Карого: збірн.наук. праць. – Вип.29. – К.,2021. – С. 60-66.

Оніщенко О. І. Художня творчість у контексті гуманітарного знання: монографія. – К., 2001.

Роменець В. А. Творчий процес // Роменець В. А. Психологія тваорчості: монографія. – К., 2001

3. Теоретичні пошуки на теренах проблеми художньої творчості:

Актуалізація проблеми художньої творчості в європейській естетичній теорії другої половини ХІХ-ХХ ст. Естетика як метатеорія художньої творчості.

Авторські моделі дослідження художньої творчості (психоаналіз, інтуїтивізм, «глибинна психологія»): загальна характеристика . Специфіка дослідження проблеми художньої творчості у добу постмодернізму і метамодернізму : загальна характеристика

Основні поняття , ключові слова: психоаналіз, інтуїтивізм, «глибинна психологія» постмодернізм, метамодернізм

Рекомендована література

Менжулін В. І. Біографічний підхід в історико-філософському пізнанні: монографія. – К., 2010

Оніщенко О. І. Від «пост» до «метамодернізму»: процес культуротворчих пошуків // Науковий вісник КНУТКіТ імені І. К. Карпенка-Карого: збірн.наук. праць. – Вип.29. – К., 2021. – С. 60-66.

Оніщенко О. І. Інтуїтивізм Анрі Бергсона як каталізатор інтерпретаційних процесів // Українські культурологічні студії. – Вип. 1(16). – К., 2020.

Оніщенко О. І. Потенціал естетико-художньої пошуковості: культуротворча модель Мішеля Уельбека // Культурологічна думка: збірнюнаукупраць. - № 21. – К., 2022. – С. 34-41.

Оніщенко О. І. Художня творчість: проект некласичної естетики: монографія. – К., 2001.

4. Художня творчість у структурі психоаналітичної теорії:

Психоаналітичний дискурс мистецтва: загальна характеристика. Праця З.Фрейда «Митець і фантазування». Патографічний метод З.Фрейда і його теоретичний потенціал. Праця З.Фрейда "Спогади дитинства. Леонардо да Вінчі».

Розвідки українських науковців на теренах психоаналітичної інтерпретації проблеми художньої творчості.

Основні поняття , ключові слова: психоаналітичний дискурс, позасвідоме, сновідіння, фантазія, український психоаналітичний дискурс.

Рекомендована література

Павличко С. Д. Психоаналітичний дискурс як компонент української модерності // Павличко С. Д. Дискурс модернізму в українській літературі: монографія. – К., 1999.

Поліщук О. П. Художнє мислення: естетико-культурологічний дискурс: монографія. – К., 2007.

Левчук Л. Т. Західноєвропейська естетика ХХ століття: навч. посібник. – К., 1997.

Левчук Л. Т. Некласична естетика: досвід першої половини ХХ століття / Л. Левчук. Естетика: підручник. – К., 2010. – С. 365-400.

Левчук Л. Т. Психоаналіз: історія, теорія, мистецька практика: навч. посібник- К., 2002

5. Художня творчість у структурі інтуїтивістської теорії:

Інтуїтивізм А.Бергсона і його вплив на культуротворчі процеси ХХ ст.:

загальна характеристика.

Типологія митця. Концепція «винятковості митця» А. Бергсона. Теоретичні погляди Б.Кроче у контексті інтуїтивізму.

Основні поняття , ключові слова інтуїтивізм, типологізація, пам'ять, зворотний час, аттанізм.

Рекомендована література

Онiщенко О. І. Інтуїтивізм Анрі Бергсона як каталізатор інтерпретаційних процесів // Українські культурологічні студії. – Вип. 1(16). – К., 2020.

Жукова Н. А. Елітарна література в іменах: монографія. – К., Ін-т культурології НАМУ, 2016

Кохан Т. Г. Персоналізована історія європейського кіномистецтва: монографія - К., Ін-т культурології НАМУ, 2021.

Онiщенко О. І. Культурологічні виміри інтелектуальної прози: від художньої творчості до «ігор розуму»: монографія- К., Ін-т культурології НАМУ, 2021.

Онiщенко О. І. Художня творчість: проект некласичної естетики: монографія. - К., Ін-т культурології НАМУ, 2008.

6. Художня творчість у структурі « глибинної психології»:

«Глибинна психологія» К.-Г.Юнга і її місце в культурному просторі ХХ ст. Типологізація митця. Досвід художнього осмислення ідей К. Г. Юнга. Проблема видового пріоритету. Художня творчість у контексті «глибинної психології»: український досвід.

Основні поняття , ключові слова «глибинна психологія» типологізація, архетип, Символ.

Рекомендована література

Онiщенко О. І. Художня творчість у контексті гуманітарного знання: монографія. – К., 2001.

Онiщенко О. І. Художня творчість: проект некласичної естетики: монографія. - К., Ін-т культурології НАМУ, 2008.

Поліщук О. П. Художнє мислення: естетико-культурологічний дискурс: монографія. – К., 2007.

7. Аналіз художньої творчості у логіці руху «постмодернізм – метамодернізм»:

Філософсько-естетичне забезпечення постмодернізму(Ж. Дерріда, М. Фуко, Ж. Дельоз). Специфіка творчого процесу у царині постмодернізму: загальна характеристика. Оновлення понятійного апарату у добу мета модернізму: історіопластичність, афект, нова чуттєвість (quirky), глибина та ін. Поліжанровість, полістилізм, безобразність метамодерністичного мистецтва.

Основні поняття , ключові слова постмодернізм, цитування, теоретико-практичний паритет, метамодернізм, історіопластичність, афект, поліжанровість, полістилізм

Рекомендована література

Кохан Т. Г. Персоналізована історія європейського єномистецтва: монографія. – К.: Ін-тут культурології НАМ України, 2021. – 320 с.

Кучерюк Д. Ю. Естетика як метатеорія мистецтва / Кучерюк Д. Ю. //Естетика: підручник.

– К., 2010.- С. 121-164.

Онiщенко О. І. Від «пост» до «метамодернізму»: процес культуротворчих пошуків //

Науковий вісник КНУТКиТ імені І. К. Карпенка-Карого. – Вип.29.- К., 2021.- С. 60-66.

Стародубцева Л. В. Архітектура постмодернізму. Історія. Теорія. Практика: монографія. – К., 1998.

8. Стимули творчої особистості

Проблема стимулів художньої творчості: історія питання.

«Легалізація» понятійного статусу «стимулу» у психоаналітичній теорії.

Художня творчість і проблема стимулів митця: дискурс постмодернізму і метамодернізму.

Основні поняття , ключові слова стимул,типологія стимулів, психоаналіз, постмодернізм. метамодернізм.

Рекомендована література

Онiщенко О. І. Самоаналіз митця як теоретична проблема: досвід персоніфікації // Мистецтвознавство України. – Вип.5. – К., 2005.

Онiщенко О. І. Художня творчість у контексті гуманітарного знання: монографія. – К., 2001.

Франко І. Із секретів поетичної творчості// Зібр. тв. В 50 тт. – К., 1981. – Т.31.

Холодинська С. М. Динаміка розвитку осмислення проблем синтезу мистецтва: «поезомалярство» як об'єкт дослідження // Мистецтвознавчі записки: збірне. Наук. праць – Вип.34. – К., 2018.

9. Структура процесу художньої творчості: загальна характеристика

Основні етапи творчого процесу: задум – розробка – пошуки форм реалізації – реалізація задуму. Антиномія : свідоме – позасвідоме як складові процесу художньої творчості.

Традиція – спадкоємність – новаторство як чинники творчого процесу.

Основні поняття , ключові слова: творчий процес, задум,розробка,реалізація, свідоме, позасвідоме, традиція. спадкоємність, новаторство

Рекомендована література

Поліщук О. П. Художнє мислення: естетико-культурологічний дискурс: монографія. – К., 2007.

Роменець В. А. Творчий процес // Роменець В. А.Психологія творчості: монографія. – К., 2001.

Холодинська С. М. Динаміка розвитку осмислення проблем синтезу мистецтва:

«поезомалярство» як об'єкт дослідження // Мистецтвознавчі записки: збірне. Наук. праць – Вип.34. – К., 2018.

10.Процес художньої творчості в динаміці видів мистецтва:

Індивідуальна творчість і її реалізація у «несинтетичних» видах мистецтва

Проблема доробки твору. Колективна творчість у структурі синтетичних видів мистецтва. Проблема авторства у мистецтві. Специфіка виконавської творчості.

Проблема імпровізації.

Основні поняття , ключові слова: творчий процес, видова специфіка мистецтва,

індивідуальна творчість, колективна творчість, проблема авторства, виконавська творчість, імпровізація

Рекомендована література

- Онiщенко О. І. Письменники як дослідники: потенціал теоретичних ідей (О.Уайльд, Т. Манн, А. Франс, І. Франко, С. Цвейг): монографія. – К., 2011.
- Онiщенко О. І. Потенціал естетико-художньої пошуковості: культуротворча модель Мішеля Уельбека // Культурологічна думка: збурн. Наук. праць. – № 21. – К., 2022. – С. 34-41.
- Онiщенко О. І. Самоаналіз митця як теоретична проблема: досвід персоніфікації // Мистецтвознавство України. – Вип.5. – К., 2005.
- Тормахова А. М. Медіа-технології та у контексті сучасних мистецьких практик // Українські культурологічні студії. Вип.1(6). – С.98-101.
- Чібалашвілі А. О. Моделі існування художнього синтезу в дискурсіміжвидової мистецької практики ХХ століття //Культурологічна думка: щорічник наук. праць. № 5. – 2012. – С. 42-48.

Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Психоаналітичний дискурс у мистецтві і проблема художньої творчості: (Е.Золя, С.Цвейг, С.Фіцджеральд, К.Манн, Д.Фаулз, Б.Шлінк – література; вистава «Істерія» Г.Гладія як «біографічний експеримент»: «за» і «проти» - театр; А.Хічкок, Л.Вісконті, І.Бергман, Л.Кавані, П.-П.Пазоліні, Л. фон Трієр, П.Грінуей - кінематограф)	2
2.	Інтуїтивістський дискурс у мистецтві і проблема художньої творчості: (М.Пруст, А.Ро-Грійє, М.Дюра, Е.-Е.Шмітт, Д.Фонкінос – література; Ж.Епштейн, М.Карне, А.Рене, К Саура, Р.Торнаторе – кінематограф)	2
3.	Юнгіанський дискурс у мистецтві і проблема художньої творчості: (Г.Гессе, С.Моем, Х.Муракамі – література; І.Бергман, Ф.Фелліні – кінематограф)	2
4.	Постмодерністський дискурс у мистецтві і проблема художньої творчості (Б.Віан, М.Пік, М.Уельбек, А.Андрухович, О.Забужко – література; П.Грінуей – кінематограф)	2
5.	Метамодерністський дискурс у мистецтві і проблема художньої творчості (Т.Моррісон – література, Д.Квайола – живопис, скульптура, К.Тарантіно, М.Гондрі – кінематограф)	2

5. Методи навчання

Предметно-цільовий, інформативний, пізнавальний, аналітичний, виховний, діалогічний.

6. Завдання для самостійної роботи та критерії оцінювання

Тема	Завдання	Форма подання	Максимальна кількість балів
1.	Проблема художньої творчості у контексті українського естетико-психологічного дискурсу межі ХІХ-ХХ ст.: проблема теоретико-практичного паритету (І.Франко,		12

	Л.Українка, М.Євшан та ін.)		
2	Концепція естетизму М.Вороного		12
3	Теоретичні орієнтири С.Балея: загальна характеристика		12
4	Концепція « панфутуризму» М. Семенка		12
5	Теоретичний потенціал самоаналізу митця і його складові (архівні матеріали, щоденники, есе, авто біографічні твори)		12

Критерії оцінювання самостійної роботи

Критерії оцінювання	Кількість балів
Вміння розкрити, проаналізувати, продемонструвати бачення проблем, що визначають зміст самостійної роботи	0-5

7. Форми проведення контролю та критерії оцінювання

Результати навчальної діяльності здобувачів оцінюються за 100 - бальною шкалою.

Поточний контроль: поточне оцінювання роботи здобувачів впродовж семестру проводиться за допомогою: експрес опитування з розглядуваної теми, контрольних вправ, творчих завдань.

Критерії оцінювання при поточному контролі

Критерії оцінювання	Кільк. балів
Завданням поточного контролю є перевірка розуміння певного матеріалу, вироблення навичок самостійного опрацювання текстів, здатності їхнього осмислення та вміння представити знання матеріалу публічно та письмово.	0-5

Підсумковий (семестровий) контроль:

Критерії оцінювання при підсумковому контролі:

здобувач повинен вміти:

– проаналізувати сутність творчості, її різновиди, особливості художньої творчості та її основні типи ;	0-5
– визначити і охарактеризувати засадні сегменти художньої творчості;	
– розглянути закономірності процесуального руху: здібності – обдарованість – талант – геніальність ;	0-5
– визначити і охарактеризувати засадні сегменти художньої творчості;	0-5
– розглянути закономірності процесуального руху: здібності – обдарованість – талант – геніальність ;	0-5
– проаналізувати основні етапи творчого процесу і проблему	0-5

самовираження ;	
– охарактеризувати особливості інтерпретації художньої творчості у логіці становлення дотичних понять : від Античності до Нового часу;	0-5
– визначити сутність «персоналізованого» підходу при вивченні художньої творчості в умовах другої половини XIX ст	0-5
– розглянути концептуальний простір дослідження проблеми художньої творчості у контексті «некласичної естетики»;	0-5
– проаналізувати специфіку творчо-пошукового спрямування української гуманістики кінця XIX – початку XX ст.;	0-5
– пояснити сутнісні ознаки «негативної» психології і її потенціал при вивченні художньої творчості;	0-5
– аргументувати теоретичні і художні трансформації у царині художньої творчості у добу «пост» і «метамодернізму»	0-5

Орієнтовний перелік питань при підсумковому оцінюванні

1. Проблема творчості у сучасній гуманістиці.
2. Основні різновиди творчості: загальна характеристика.
3. Естетика як метатеорія художньої творчості.
4. Специфіка художньої творчості у контексті класичної естетики.
5. Специфіка художньої творчості у контексті некласичної естетики.
6. Специфіка художньої творчості в естетиці постмодернізму.
7. Специфіка художньої творчості у добу метамодернізму.
8. Ремісництво – професіоналізм – власне творчість як фундамент творчості.
9. «Ремісничий поворот» доби метамодернізму: загальна характеристика
10. Художня творчість у контексті психоаналітичної теорії.
11. Патографічний метод та його специфіка.
12. Проблема художньої творчості у розвідках українських дослідників.
13. Художня творчість у контексті теорії інтуїтивізму.
14. «Глибинна психологія» К. Г. Юнга та її вплив на культуротворчі процеси другої половини XX-XXI ст.
15. Художня творчість і практика постмодернізму.
16. Літературний дискурс постмодернізму.
17. Історіопластичність, афект, нова чуттєвість (quirk) як ознака мистецьких практик доби метамодернізму.
18. М. Гондрі як репрезентант кінематографа: мета модерністської спрямованості/
19. Стимули художньої творчості та їх структура.
20. Основні етапи творчого процесу: загальна характеристика.
21. Процес художньої творчості у динаміці видів мистецтва

За результатами поточне контролю та самостійної роботи												
T 1	T 2	T 3	T 4	T 5	T 6	T 7	T 8	T 9	T 10	сума	іспит	Сума
0-6	0-6	0-6	0-6	0-6	0-6	0-6	0-6	0-6	0-6	60	40	100

0-6

Шкала відповідності оцінок

Оцінка за 100-бальною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	Значення оцінки	Рівень компетентності

90 – 100	A	відмінно - відмінний рівень знань в межах обов'язкового матеріалу з можливими незначними недоліками	Високий (творчий)
82-89	B	Дуже добре – достатньо високий рівень знань в межах обов'язкового матеріалу без суттєвих помилок	Достатній (конструктивно-варіативний)
74-81	C	Добре – в цілому добрий рівень знань з незначною кількістю помилок	
64-73	D	Задовільно – посередній рівень знань з незначною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання	Середній (репродуктивний)
60-63	E	Достатньо – мінімально можливий допустимий рівень знань	
35-59	FX	Незадовільно з можливістю повторного складання – незадовільний рівень знань з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання	Низький (рецептивно-продуктивний)
0-34	F	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням курсу – досить низький рівень знань, що вимагає повторного вивчення дисципліни	

13. Методичне забезпечення

1. Ілюстративний матеріал

Рекомендована література:

Базова

- 1.Балей С. З психології творчості Шевченка // Балей С. Твори: В 5 т. – Львів-Одеса: 2002. Т.1.
2. Балей С. Мотив трійці в творчості Шевченка // Балей С. Твори: В 5 т. Львів-Одеса: 2002, Т.1.
- 3.Беньямін В.-В. Вибране.- Львів, 2002.
4. Бергсон А Сміх (Нарис про значення комічного). – К.: 1994.
5. Бровко М.М. Мистецтво: філософсько-культурологічні виміри: монографія. К.: 2008.
6. Вернудіна І.В. Естетико-психологічний дискурс в Україні на межі ХІХ-ХХ ст.: монографія. К.: 2011.

7. Дабло Л.Г. Категоріальний апарат сучасної культурології (вироблення системи, адаптованої до вирішення теоретичних проблем) // Сучасна культурологія: постмодернізм у логіці розвитку української гуманістики: Колективна монографія. К., 2022.

8. Кохан Т.Г. Персоналізована історія європейського кіномистецтва: потенціал культурологічного аналізу: монографія. К., 2021.

9. Кривда Н.Ю. Українська діаспора: досвід культури творення: монографія. К.: 2008.

10. Левчук Л.Т. Некласична естетика: досвід другої половини ХХ століття : Постмодерністська естетика // Естетика: підручник. Колек. автор. за загал. редак. Л.Т.Левчук. К.: «Вища школа», 2006. С. 338-366.

11. Левчук Л.Т. Психоаналіз: історія, теорія, мистецька практика: навчальний посібник. К.: 2002.

12. Левчук Л.Т. Українська естетика: традиції та сучасний стан: монографія. К.: 2011.

13. Мазепа В.І. Культуроцентризм світогляду Івана Франка: монографія. К.: 2004.

14. Мазепа В.І. Художня творчість як пізнання: монографія. К.: 1974.

15. Менжулін В.І. Біографічний підхід в історико-філософському пізнанні: монографія. К.: 2010.

16. Менжулін В.І. До історії взаємовідносин філософії та психіатрії: психоструктуралізм Сільвано Арієті // Філософська думка. 2005. № 2. С. 30 – 50.

17. Оніщенко О.І. Від «пост» до «мета»модернізму: процес культуротворчих пошуків //Науковий вісник Київського національного університету театру, кіно і телебачення імені І. К. Карпенка-Карого: збірн. наук. праць. Випуск 29. К.: 2021. С. 60 – 66.

18. Оніщенко О.І. Інтуїтивізм Анрі Бергсона як каталізатор інтерпретаційних процесів // Українські культурологічні студії. Випуск 1 (6). К.: 2020.

19. Оніщенко О.І. Культуротворчий потенціал епістолярію: європейський досвід другої половини ХІХ – першої половини ХХ століття: монографія. К.: 2017.

20. Оніщенко О.І. Письменники як дослідники: потенціал теоретичних ідей (О.Уайльд, Т.Манн, А.Франс, І.Франко, С.Цвейг): монографія. К.: 2011.

21. Оніщенко О.І. Потенціал естетико-художньої пошуковості: культуротворча модель Мішеля Уельбека //Культурологічна думка: збірн. наук. праць. № 21. – К.: 2022. С. 34 – 41.

22. Оніщенко О.І. Самоаналіз митця як теоретична проблема: досвід персоніфікації // Мистецтвознавство України. Випуск 5. К.: 2005.

23. Оніщенко О.І. Художня творчість у контексті гуманітарного знання: монографія. К., 2001.

24 . Оніщенко О.І. Художня творчість: проект некласичної естетики: монографія. К., 2001.

25. Павличко С.Д. Психоаналітичний дискурс як компонент української

модерності// Павличко С. Дискурс модернізму в українській літературі (2-ге вид.): монографія. К., 1999.

26. Поліщук О.П. Художнє мислення: естетико-культурологічний дискурс: монографія. К., 2007.

27. Роменець В.А.Творчий процес// Роменець В.А. Психологія творчості: монографія. К., 2001.

28. Селіванова В.В. Драматичний дискурс 1900 – 1920рр.: монополія слова (на матеріалі творчості Лесі Українки та Володимира Винниченка) // Український театр ХХ століття. К.: 2003.

29 . М. Семенко. Вибрані твори. К.: 2010.

30. Стародубцева Л. В. Архітектура постмодернізму. Історія. Теорія. Практика: монографія. К.: 1998.

31. Тормахова А.М. Медіа-технології та science-art у контексті сучасних мистецьких практик //Українські культурологічні студії. – Випуск 1(6), 2020. – С. 98 –101.

32. Франко І. Із секретів поетичної творчості// Зібр. Тв.: В 50 т. – К., 1981. – Т.31.

33. Холодинська С.М. Динаміка розвитку осмислення проблеми синтезу мистецтв: «поезюмалярство» як об*єкт дослідження // Мистецтвознавчі записки: збірн. наук. праць. Вип. 34. К.: 2018

34. Холодинська С.М. Михайль Семенко: культуро творчі пошуки на теренах українського футуризму: монографія. К.: 2018.

35. Чібалашвілі А.О. Моделі існування художнього синтезу в дискурсі міжвидової мистецької практики ХХ століття //Культурологічна думка: щорічник наук. праць. №5. 2012. С. 42 – 48.

Допоміжна

1. Ареф'єва А. Ю. Постадеквація сценічного синтезу в творчості українських художників ХХ століття// Культура в контексті практичних форм буття людини: колективна монографія. Ніжин, 2022. С. 353 – 366.

2. Бабушка Л. Д. Фестивація як комунікативний апропріатор глобалізаційних інтересів у культуро творчому просторі: монографія. Ніжин: 2020.

3. Винниченко В. К. Щоденник.- Том перший 1911-1920. Едмонтон – Нью-Йорк, 1980.

4. Кохан Т.Г. Кінематограф у контексті культурного простору ХХ століття: монографія. К.: 2017.

5. Корнієнко Н.М. Лесь Курбас і новий український театр: від «модернізму» до «фантастичного реалізму»// Український театр ХХ століття. К.; 2003. С. 101-167.

6. Малахов В.А. Етика: курс лекцій. К.: 1996.

7. Мірошничко В.В. Метамодернізм, осціляція, інтепеляція// Культура України. Вип. 55. К.: 2017.

8. Мінаков М.А. Жанр наукової біографії: переплетення науки, політики та ідеології в Україні // Український гуманітарний огляд. Випуск 11. К.: 2005. С. 30 – 45.

9. Мусієнко О.С. Теоретичні концепти кіно в естетиці Ж.Дельоза. Образ рух і образ час // Науковий вісник Київського національного університету театру, кіно і телебачення імені І.К.Карпенка-Карого. Вип. 31. К.:2022.

10. Оніщенко О. І.Культурологічні виміри інтелектуальної прози: від художньої творчості до «ігор розуму»: монографія. К.: 2021.

11. Петрова І. В. Метамодернізм як теоретичний дискурс та культурно-мистецька практика // Сучасна культурологія: постмодернізм у логіці розвитку української гуманістики: колективна монографія. К.: 2021. С.46–72.

12. Роменець В.А., Маноха І.П. Теорія бісоціації у психології творчості. А.Кеслер// Історія психології ХХ століття. К., 1998. С. 676-684.

13. Станіславська К.І. Мистецько-видовищні форми сучасної культури: монографія. К.: 2012.

14. Федоренко М.О. Модерн і його різновиди //Культура в контексті практичних форм буття людини: колективна монографія. Ніжин: 2022. С. 237 – 244.

15. Франко І.Я. Еміль Золя і його твори // Франко І. Зібрання творів у 50- ти томах. Т.26. К.: 1980.